

فصل اوّل..... حاکمیت و اصول کلی قانون اساسی ج.ا.ایران

مبحث اوّل مقدمهٔ قانون اساسی

۱. کدام مفهوم در مقدمهٔ قانون اساسی، به عنوان «تبلور آرمان سیاسی ملتی هم‌کیش و هم‌فکر» تعریف شده است؟

۲ حکومت اسلامی

۱ دموکراسی

۴ ولایت فقیه

۳ نظام جمهوری

◀ مقدمهٔ قانون اساسی به وضوح بیان می‌کند که «حکومت از دیدگاه اسلام... تبلور آرمان سیاسی ملتی هم‌کیش و هم‌فکر است». این تعریف دقیقاً با گزینهٔ حکومت اسلامی مطابقت دارد؛ چون حکومت از دیدگاه اسلام، برخاسته از موضع طبقاتی و سلطه‌گری فردی یا گروهی نیست بلکه تبلور آرمان سیاسی ملتی هم‌کیش و هم‌فکر است که به خود سازمان می‌دهد تا در روند تحول فکری و عقیدتی، راه خود را به سوی هدف نهایی (حرکت به سوی الله) بگشاید؛ بنابراین گزینهٔ دو صحیح است.

۴

مبحث چهارم

زبان، خط، تاریخ و پرچم کشور

۱. دربارهٔ تدریس و آموزش زبان عربی طبق قانون اساسی، کدام گزینه درست است؟

- ۱ باید پس از متوسطه و تا پایان تحصیلات تکمیلی در همهٔ کلاس‌ها و رشته‌ها تدریس شود.
- ۲ باید پس از ابتدایی تا پایان متوسطه در همهٔ کلاس‌ها و رشته‌ها تدریس شود.
- ۳ باید از متوسطه آغاز و تا پایان متوسطه در همهٔ کلاس‌ها و رشته‌های مرتبط تدریس شود.
- ۴ می‌تواند از پایان ابتدایی تا پایان متوسطه در همهٔ کلاس‌های علوم انسانی تدریس شود.

◀ وفق مقرر ذیل اصل شانزدهم قانون اساسی، زبان عربی باید پس از دورهٔ ابتدایی تا پایان دورهٔ متوسطه در همهٔ کلاس‌ها و در همهٔ رشته‌ها تدریس شود؛ بنابراین گزینهٔ دو صحیح است.

۲. در اصل پانزدهم قانون اساسی ایران، کدام مورد دربارهٔ زبان‌های محلی صحیح نیست؟

- ۱ تدریس ادبیات آن‌ها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است.
- ۲ استفاده در مطبوعات در کنار زبان فارسی آزاد است.
- ۳ می‌توانند جایگزین زبان فارسی شوند.
- ۴ در رسانه‌های گروهی در کنار زبان فارسی قابل استفاده هستند.

◀ اصل پانزدهم اجازه جایگزینی زبان‌های محلی با فارسی را نمی‌دهد؛ زیرا که زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد؛ اما استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آن‌ها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است؛ بنابراین گزینهٔ سه صحیح است.

۳. بر اساس اصول حاکم بر قانون اساسی، چرا آموزش زبان عربی ضروری است؟

- ۱ چون زبان بین‌المللی جهان اسلام است.
- ۲ چون زبان قرآن است و با فارسی نیز آمیختگی دارد.
- ۳ چون زبان دیپلماسی است و وحدت بخش جهان اسلام است.
- ۴ چون زبان علمی است.

◀ اصل شانزدهم به دلیل ارتباط زبان عربی با قرآن و علوم و معارف اسلامی، همچنین آمیختگی آن با زبان فارسی آموزش آن را ضروری می‌داند؛ بنابراین گزینهٔ دو صحیح است.

۷. تفصیل ضوابط بخش‌های سه‌گانه اقتصادی ایران که در اصل ۴۴ قانون اساسی برشمرده شده‌اند، بر

عهده کیست؟

۱. هیأت دولت
۲. مجلس شورای اسلامی
۳. شورای نگهبان
۴. مقام رهبری

◀ آخرین مقرر اصل ۴۴ اشعار می‌دارد که تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۸. براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، کدام مورد درباره بخش تعاونی صحیح نیست؟

۱. شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع در شهر و روستا می‌شود.
۲. فعالیت‌های آن باید بر طبق ضوابط اسلامی باشد.
۳. مکمل فعالیت‌های اقتصادی در بخش خصوصی و دولتی محسوب می‌شود.
۴. شامل صنایع بزرگ و مادرمانند صنایع نفت و گاز نمی‌شود.

◀ بخش تعاونی شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود. این بخش خصوصی است که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۹. طبق بند ۳ اصل ۴۳ قانون اساسی، تنظیم برنامه اقتصادی کشور باید چگونه باشد؟

۱. به گونه‌ای که افراد فقط بر روی شغل خود تمرکز کنند و وقت دیگری برای فعالیت‌های جانبی نداشته باشند.
۲. به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کارطوری باشد که افراد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت خودسازی معنوی و مشارکت اجتماعی داشته باشند.
۳. به نحوی که تمام وقت افراد صرف کار شود تا رشد اقتصادی حداکثری حاصل گردد.
۴. به شکلی که فقط نیازهای مادی افراد تأمین شود و درگیر مسائل سیاسی و اجتماعی نشوند.

◀ طبق بند ۳ اصل ۴۳ قانون اساسی، تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد، یکی از پایه‌های اقتصاد ایران است؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۱۲. کدام مورد ذیل در فصل سوم قانون اساسی با عنوان حقوق ملت، جرم‌انگاری نشده است؟

- ۱ شکنجه جهت اجبار فرد به سوگند
- ۲ هتک حیثیت فردی که به حکم قانون تبعید شده است.
- ۳ عدم ارسال پروندهٔ مقدماتی متهم به مراجع صالحه بعد از ۲۴ ساعت
- ۴ سانسور و استراق سمع بدون مجوز قانونی

◀ در برخی اصول قانون اساسی به صراحت برخی اقدامات و اعمال ناقض حقوق ملت، جرم‌انگاری اساسی شده است. اصول ۳۲، ۳۸ و ۳۹ از این دسته هستند.

هیچ‌کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد. متخلف از این اصل، طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل سی و دوم

هرگونه شکنجه برای گرفتن اقرار و یا کسب اطلاع ممنوع است. اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند، مجاز نیست و چنین شهادت و اقرار و سوگندی فاقد ارزش و اعتبار است. متخلف از این اصل، طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل سی و هشتم

هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده، به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است.

اصل سی و نهم

بنابراین گزینهٔ چهار صحیح است.

۱۳. کدام یک از موارد ذیل در قانون اساسی، مطلق نیست؟

- ۱ حق حیات
- ۲ ممنوعیت شکنجه
- ۳ ممنوعیت تفتیش عقاید
- ۴ ممنوعیت حکومت نظامی

◀ به استناد اصل ۲۲ قانون اساسی، حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند. در سایر گزینه‌ها شاهد ممنوعیت مطلق هستیم؛ بنابراین گزینهٔ یک صحیح است.

۱۴. آقای «رضا محمدی»، تبعهٔ ایرانی‌الاصل که پدر و مادرش ایرانی هستند، به دلیل فعالیت‌های سیاسی در خارج از کشور، توسط دولت ایران به صورت یک‌طرفه و بدون درخواست شخصی، تابعیتش سلب شده است. وی اکنون درخواست ابطال این تصمیم را دارد. کدام استدلال حقوقی به نفع آقای محمدی است؟

- ۱ اصل ۴۱: تابعیت ایرانی حق مسلم هر فرد ایرانی است.
- ۲ اصل ۴۲: دولت می‌تواند در شرایط خاص تابعیت را سلب کند.
- ۳ اصل ۲۲: مصونیت حقوق افراد از تعرض
- ۴ اصل ۳۴: حق دادخواهی

۲

مبحث دوم

وظایف و اختیارات مقام رهبری

۱. مطابق با اصول قانون اساسی، کدام یک از مصوبات و تصمیمات ارگان‌های ذیل نیاز به تأیید مقام رهبری ندارد؟

- ۱ مقررات مربوط به مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۲ مصوبات شورای عالی امنیت ملی
- ۳ مصوبات شورای بازنگری قانون اساسی
- ۴ حکم دیوان عالی کشور به تخلف رئیس جمهور از وظایف قانونی

◀ به استناد بند ۱۰ اصل ۱۱۰ قانون اساسی، یکی از مقدمات عزل رئیس جمهور پس از محکومیت وی در دیوان عالی کشور به تخلف از وظایف قانونی خواهد بود که سپس رهبری با در نظر گرفتن مصالح کشور او را عزل خواهد کرد و این اختیار رهبری است و نه تکلیف! بنابراین ایشان حکم دیوان عالی کشور را تأیید نمی‌کنند و فقط بر مبنای آن ممکن است رئیس جمهور را عزل کنند. این در حالی است که سایر گزینه‌های مذکور در سؤال، به استناد اصول ۱۱۲، ۱۷۶ و ۱۷۷ قانون اساسی، الزاماً باید توسط مقام رهبری تأیید شوند؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۲. طبق موازین قانون اساسی، مقام رهبری در تأیید صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری؛

- ۱ فقط در دوره اول انقلاب این اختیار را داشت.
- ۲ در تمام دوره‌ها این اختیار را دارد.
- ۳ فقط هنگام برکناری رئیس جمهور این اختیار را دارد.
- ۴ این اختیار را ندارد و کاملاً با شورای نگهبان است.

◀ تأیید صلاحیت داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری با شورای نگهبان است؛ ولی با توجه به بند ۹ اصل ۱۱۰ قانون اساسی در دوره اول انتخابات ریاست جمهوری ایران با رهبری (امام خمینی^(ع)) بوده است. گراف پایین تعیین‌کننده وضعیت متفاوت اولین انتخابات رئیس جمهوری بوده؛ بنابراین گزینه یک صحیح است.

نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری

اولین انتخابات رئیس جمهوری پس از انقلاب	• تأیید صلاحیت نامزدها: مقام رهبری
(قبل از تشکیل نخستین شورای نگهبان)	• نظارت بر فرایند: انجمن نظارت
سایر ادوار انتخابات رئیس جمهوری	• تأیید صلاحیت نامزدها: شورای نگهبان
(پس از تشکیل نخستین شورای نگهبان)	• نظارت بر فرایند: شورای نگهبان

۹. کدام یک از موارد زیر از اختیارات رهبر محسوب نمی‌شود؟

۱. نصب عالی‌ترین مقام قضاویه
۲. تأیید صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری در دوره اول
۳. انحلال مجلس شورای اسلامی
۴. اعلان جنگ و صلح

◀ انحلال مجلس شورای اسلامی، به مثابه یکی از وظایف و اختیارات مقام رهبری در اصل ۱۱۰ قانون اساسی و نیز سایر اصول قانون اساسی مورد اشاره قرار نگرفته؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۱۰. طبق اصل ۱۱۰ قانون اساسی راجع به وظایف و اختیارات مقام رهبری، ایشان در چه شرایطی می‌تواند رئیس‌جمهور را عزل کند؟

۱. به درخواست مجلس شورای اسلامی، بدون نیاز به رأی دیوان عالی کشور
۲. پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی یا رأی مجلس به عدم کفایت وی
۳. در صورت درخواست حداقل نیمی از اعضای شورای نگهبان
۴. هر زمان که مصلحت نظام را تشخیص دهد.

◀ وفق بند ۱۰ اصل ۱۱۰ قانون اساسی، برای عزل رئیس‌جمهور در فرض طی یکی از دو مسیر محاکمه و محکومیت رئیس‌جمهور در دیوان عالی کشور به تخلف از وظایف قانونی یا رأی دوسوم مجموع نمایندگان مجلس شورای اسلامی پس از استیضاح رئیس‌جمهور به عدم کفایت وی، مراتب به مقام رهبری رسانده می‌شود تا ایشان با در نظر گرفتن مصالح کشور، رئیس‌جمهور را عزل نماید؛ پس ملاحظه می‌شود که مقام رهبری رأساً امکان عزل رئیس‌جمهور را ندارند؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۱۱. بر اساس اصل ۱۱۰، کدام مورد از مواردی که رهبر می‌تواند به دیگری تفویض کند، استثناً محسوب می‌شود؟

۱. نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی نظام
۲. امضای حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم
۳. عفو یا تخفیف مجازات محکومان
۴. حل اختلاف بین قوای سه‌گانه

◀ علی‌رغم عدم شفافیت و تعیین مصداق تفویض اختیارات مقام رهبری، به نظر می‌رسد امضای حکم رئیس‌جمهور و تنفیذ او، قائم به شخص مقام رهبری باشد. همچنین سایر گزینه‌ها در عرف سیاسی شکل گرفته و سابقه تصمیم‌گیری‌های مقام رهبری به طور موردی واگذار شده‌اند؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۱۲. کدام مورد از وظایف مقام رهبری در قانون اساسی نیست؟

۱. نصب و عزل فقهای شورای نگهبان
۲. اعلان جنگ و صلح
۳. تصویب قوانین مالی مجلس شورای اسلامی
۴. عفو یا تخفیف مجازات محکومان

◀ تصویب قوانین مالی مجلس شورای اسلامی، به مثابه یکی از وظایف و اختیارات مقام رهبری در اصل ۱۱۰ قانون اساسی و نیز سایر اصول قانون اساسی مورد اشاره قرار نگرفته است؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۳. براساس قانون اساسی در صورتی که رهبر به دلیل بیماری موقتاً ناتوان از انجام وظایف شود، کدام نهاد به طور مستقیم در انتخاب اعضای شورای موقت رهبری نقش دارد؟

۱. مجلس خبرگان رهبری
۲. مجمع تشخیص مصلحت نظام
۳. شورای عالی امنیت ملی
۴. دیوان عالی کشور

◀ اعضای شورای موقت رهبری به شرح ذیل هستند. همان طور که ملاحظه می شود رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه در قانون اساسی تعیین شده اند و فقط عضو سوم که یکی از فقهای شورای نگهبان باشد با انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین می شود؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

«شورای موقت رهبری»

رئیس جمهور	رئیس قوه قضائیه	یکی از فقهای شورای نگهبان (به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام)
------------	-----------------	--

۴. کدام گزینه بیانگر محدودیت اختیارات شورای موقت رهبری طبق اصل ۱۱۱ قانون اساسی است؟

۱. این شورا می تواند تمام اختیارات رهبر را بدون قید و شرط اعمال کند.
۲. این شورا در برخی اختیارات خاص رهبری (مانند اعلان جنگ) نیاز به تصویب سه چهارم مجمع تشخیص مصلحت نظام دارد.
۳. این شورا فقط می تواند امور جاری دولت را مدیریت کند و هیچ یک از اختیارات رهبری را ندارد.
۴. این شورا فقط در صورت موافقت مجلس خبرگان می تواند تصمیم بگیرد.

◀ طبق اصل ۱۱۱ قانون اساسی تا هنگام معرفی رهبر، شورای موقت رهبری همه وظایف رهبری را به طور موقت به عهده می گیرد. فقط راجع به برخی از وظایف که در گراف های قبل ترسیم شد باید موافقت سه چهارم مجمع را نیز تحصیل کند؛ بنابراین؛ گزینه دو صحیح است.

۵. کدام یک از تصمیمات شورای موقت که وظایف رهبری را در صورت کناره گیری رهبر بر عهده می گیرد، باید به تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام برسد؟

۱. قبول استعفای رئیس ستاد مشترک
۲. نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام
۳. فرماندهی کل نیروهای مسلح
۴. امضای حکم ریاست جمهور

◀ طبق اصل ۱۱۱ قانون اساسی، نصب و عزل و قبول استعفای مقامات ارشد نظامی کشور از جمله فرمانده کل سپاه و ارتش و رئیس ستاد مشترک در زمان استقرار شورای موقت رهبری باید به تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام برسد؛ بنابراین گزینه یک صحیح است.

۹. مطابق قانون اساسی، در خصوص ضوابط علنی بودن یا غیرعلنی بودن جلسات مجلس شورای اسلامی کدام گزینه درست است؟

- ۱ می‌توان به جای مشروح مذاکرات مجلس، فشرده نکات و تصمیمات متخذه را منتشر کرد.
- ۲ تقاضای جلسه غیرعلنی با رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس جمهور یا ده نفر از وزراست.
- ۳ دوسوم آرای کل نمایندگان مجلس برای تصویب مصوبه در جلسه غیرعلنی نیاز است.
- ۴ مصوبات جلسات غیرعلنی در صورت حضور اعضای شورای نگهبان در جلسه، معتبر است.

◀ اعتبار و مشروعیت جلسات غیرعلنی مجلس به استناد اصل ۶۹ قانون اساسی مقید به قیودی است. در گراف پایین نظم حقوقی حاکم بر جلسات غیرعلنی مجلس به طور کامل ملاحظه می‌شود؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

مذاکرات مجلس

انتشار گزارش کامل آن از رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم

اصولاً باید علنی باشد

در شرایط اضطراری

و در صورت ایجاب رعایت امنیت کشور

به تقاضای رئیس جمهور

یا یکی از وزرا

یا ۱۰ نفر از نمایندگان

استثنا

اعتبار مصوبات: با حضور شورای نگهبان + تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان

۱۰. طبق قانون اساسی، درباره فرایند توقف انتخابات کدام گزینه درست نیست؟

- ۱ منحصرأ در زمان جنگ و اشغال نظامی ممکن است.
- ۲ مستلزم پیشنهاد هیأت وزیران است.
- ۳ محتاج تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان است.
- ۴ در صورت عدم تشکیل مجلس جدید مجلس سابق به کار خود ادامه می‌دهد.

◀ وفق اصل ۶۸ قانون اساسی در شرایط جنگ و اشغال نظامی می‌توان با تحقق شروط ذیل، انتخابات را در تمام کشور یا نقاط درگیر جنگ یا تحت اشغال نظامی کشور برای مدت معینی متوقف کرد. در صورت عدم تشکیل مجلس جدید، مجلس سابق همچنان به کار خود ادامه خواهد داد. این شرایط و ضوابط به نحو منضبطی در گراف پایین مشاهده می‌شود؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۱. در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور

۲. به پیشنهاد رئیس جمهور

۳. تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان

۴. تأیید شورای نگهبان

شرایطی که انتخابات نقاط اشغال شده

یا تمامی مملکت برای

مدت معینی متوقف

می‌شود:

۱. وزیر ◀ در حدود وظایف خود و مصوبات هیأت وزیران

۲. کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر

• با تفویض هیأت وزیران

• در محدوده قوانین

• پس از تأیید رئیس جمهور

۳. هیأت وزیران

مقامات مجاز

۱. نظارت رئیس مجلس: ضمن ابلاغ برای اجرا و از حیث قانون عادی

۲. نظارت قضایی از طریق دیوان عدالت اداری و قضات (اصول ۱۷۰ و ۱۷۳)

نظارت بر

این مصوبات

۱۰. وضعیت اعمال قاعده ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل درباره اعضای شورای نگهبان، شامل کدام است؟

۱. در رابطه با همه اعضا

۲. فقط در رابطه با فقها

۳. فقط در رابطه با حقوق دانان

۴. در رابطه با هیچ یک از آنها

◀ از شورای نگهبان راجع به شغل محسوب شدن عضویت در شورای نگهبان، استفسار به عمل آمد که در نهایت شورا اعلام کرد که به نظر تفسیری نرسیده است و بالاخره با طی فرایند قانون گذاری در مجلس و در مقام حل اختلاف مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، در مجمع تشخیص مصلحت نظام مقرره‌ای در قالب «تبصره ۱۰ الحاقی به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳ مصوب ۱۳۸۸/۴/۲۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام» به تصویب رسید که به واسطه آن، فقط حقوق دانی در شورا شغل محسوب می شود و عضو فقیه شورای نگهبان بودن، شغل محسوب نمی شود؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۱۱. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، امضای قراردادهای دولت ایران با سایر دولت ها...

۱. در صلاحیت مطلق رئیس جمهور است.

۲. پس از اطلاع مجلس با شخص رئیس جمهور است و قابل واگذاری نیست.

۳. پس از تصویب مجلس با رئیس جمهور یا معاون اول وی است.

۴. پس از تصویب مجلس با رئیس جمهور یا نماینده قانونی اوست.

◀ طبق اصل ۱۲۵ قانون اساسی، امضای عهدنامه ها، مقاوله نامه ها، موافقت نامه ها و قراردادهای دولت ایران با سایر دولت ها و همچنین امضای پیمان های مربوط به اتحادیه های بین المللی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی با رئیس جمهور یا نماینده قانونی اوست. این صلاحیت رئیس جمهور، تفویض پذیر است؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۱. استقرار پایگاه نظامی خارجی مطابق قانون اساسی در ایران:

- ۱ هرچند در راستای استفاده‌های صلح‌آمیز باشد ممنوع است.
- ۲ منوط به موافقت رهبری پس از تصویب شورای عالی امنیت ملی است.
- ۳ با تصویب مجمع تشخیص مصلحت و تصویب رهبری امکان پذیر است.
- ۴ با تصویب سه چهارم کل مجلس آن هم برای استفاده صلح‌آمیز مجاز است.

◀ وفق اصل ۱۴۶ قانون اساسی، استقرار هرگونه پایگاه نظامی خارجی در کشور هرچند به عنوان استفاده‌های صلح‌آمیز ممنوع است؛ بنابراین گزینه یک صحیح است.

۲. طبق اصول حاکم بر نیروهای مسلح در قانون اساسی، مأموریت اصلی ارتش جمهوری اسلامی ایران چیست؟

- ۱ مشارکت در پروژه‌های عمرانی
- ۲ پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی کشور
- ۳ نظارت بر اجرای قوانین اسلامی
- ۴ آموزش نظامی به آحاد مردم

◀ وظایف و مأموریت ارتش طبق اصل ۱۴۳ قانون اساسی عبارتند از:

- پاسداری از استقلال
 - پاسداری از تمامیت ارضی
 - پاسداری از نظام جمهوری اسلامی کشور
- بنابراین گزینه دو صحیح است.

۳. براساس قانون اساسی، کدام ویژگی برای اعضای ارتش ضروری نیست؟

- ۱ تخصص نظامی بالا
- ۲ ایمان به اهداف انقلاب اسلامی
- ۳ مردمی بودن
- ۴ فداکاری در راه تحقق اهداف انقلاب

◀ ویژگی‌های ارتش به موجب اصل ۱۴۴ قانون اساسی به شرح ذیل هستند:

- اسلامی بودن
 - مکتبی و ولایی بودن
 - مردمی بودن
 - مؤمن به اهداف انقلاب اسلامی و فداکار در تحقق شان
- بنابراین گزینه یک صحیح است.

۴ نهادهای خاص

ردیف	موضوع	اصل
۱	خط مشی و ترتیب اداره و نظارت بر صداوسیما	۱۷۵
۲	حدود وظایف و اختیارات شوراهای فرعی شورای عالی امنیت ملی	۱۷۶
۳	شیوه کار و کیفیت انتخاب و شرایط اعضای شورای بازنگری قانون اساسی	۱۷۷
۴	شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شونده‌گان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای و سلسله مراتب آن‌ها	۱۰۰
۵	نحوه تشکیل و وظایف شورای عالی استان‌ها	۱۰۱
۶	چگونگی تشکیل و حدود وظایف و اختیارات شوراهای صنفی مرکب از نمایندگان اعضا	۱۰۴
۷	مرجع تشخیص انحراف شوراهای، ترتیب انحلال شوراهای، طرز تشکیل مجدد آن‌ها	۱۰۶

۵ حقوق ملت

ردیف	موضوع	اصل
۱	موارد عدم مصونیت حیثیت، جان، مال، حقوق، شغل و مسکن اشخاص	۲۲
۲	تفصیل آزادی نشریات و مطبوعات در بیان آزاد مطالب	۲۴
۳	موارد جواز بازرسی و نرساندن نامه‌ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آن‌ها، استراق سمع و هرگونه تجسس	۲۵
۴	مجازات دستگیری و بازداشت غیرقانونی افراد موضوع اصل (۴۶) (تصریحاً)	۳۲
۵	مجازات شکنجه برای گرفتن اقرار، شهادت، سوگند یا کسب اطلاع (تصریحاً)	۳۸
۶	مجازات هتک حرمت و حیثیت افراد بازداشتی، زندانی یا تبعیدی (تلویحاً)	۳۹
۷	موارد جواز تبعید از محل اقامت، ممنوعیت از اقامت یا اقامت اجباری	۳۳

کوئیز شماره سه حقوق ملت

۱. در خصوص حق انتخاب شغل، عدم مخالفت با کدام مورد در قانون اساسی، صریحاً شرط نشده است؟

۱	حقوق دیگران
۲	مصالح عمومی
۳	اسلام
۴	نظم عمومی

۲. حق حیات به عنوان یکی از حقوق بنیادین بشر در کدام صورت قابل سلب است؟

- ۱ به هیچ عنوان قابل سلب نیست؛ اما قابل محدودیت است.
- ۲ براساس مصالح و منافع عمومی جامعه، قابل سلب است.
- ۳ با توجه به بنیادی بودن این حق، قابل سلب نیست.
- ۴ در موارد استثنایی و به موجب قانون.

۳. مراد از واژه «دولت» در صدر اصل ۲۱ قانون اساسی در جهت تأمین حقوق زنان با رعایت موازین اسلامی کدام است؟

۱	قوه مجریه
۲	حکومت
۳	قوه قضائیه
۴	حاکم شرع

۴. سلب تابعیت اشخاص از سوی دولت، در کدام مورد امکان پذیر است؟

- ۱ اگر شخصی، درخواست ترک تابعیت کرده باشد و یا به تابعیت کشور دیگری درآید.
- ۲ چون مجازات است، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی.
- ۳ اگر شخص بیگانه به مجازات جرایم امنیتی و جاسوسی محکوم شود.
- ۴ در هر موردی هیأت وزیران اختیار دارد.

۵. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان به شماره ۳۶۷۰ مورخ ۱۳۶۰/۰۶/۲۸، اگر مسئولان قانونی تشکیل صلاحیت داوطلبان نمایندگی در خصوص موانع مذکور در قانون انتخابات پرسشی مطرح نمایند، کیفیت پاسخ دهی مرکز ذی ربط چگونه است؟

- ۱ در ارائه پاسخ به مقامات پرسش کننده حق ارائه اطلاعات ندارد.
- ۲ امکان طرح چنین سؤالی برای مقامات قانونی فاقد مستند قانونی است.
- ۳ باید به صورت مشروح و مبسوط، پاسخ بدهند.
- ۴ می تواند درباره هریک از موانع مذکور در قانون انتخابات بدون شرح و تفصیل، نفیاً یا اثباتاً پاسخ دهد.

۵ کوئیز شماره پنج قوه مقننه

۱. در صورت عدم تشکیل مجلس جدید در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور....

- ۱ هیأت وزیران موقتاً صلاحیت قانون گذاری پیدا خواهد کرد.
- ۲ مجلس خبرگان رهبری تا تشکیل مجلس، موقتاً جانشین مجلس خواهد بود.
- ۳ مجلس سابق همچنان به کار خود ادامه خواهد داد.
- ۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام، وظایف قانون گذاری و نظارت مجلس را بر عهده خواهد گرفت.

۲. به موجب قانون اساسی، کشور نباید در هیچ زمان بدون ... باشد.

- ۱ هیأت وزیران
- ۲ شوراهای محلی
- ۳ مجلس شورای اسلامی
- ۴ رئیس قوه قضائیه

۳. براساس اصل ۶۸ قانون اساسی، در چه شرایطی می توان انتخابات را در برخی مناطق یا کل کشور متوقف کرد؟

- ۱ در صورت بروز بلایای طبیعی
- ۲ در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور
- ۳ در شرایط تحریم بین المللی
- ۴ هنگام تغییر دولت

۴. طبق قانون اساسی، کدام گزینه درباره موازین حاکم بر انتخابات مجلس شورای اسلامی صحیح نیست؟

- ۱ انتخابات باید به صورت مستقیم باشد.
- ۲ انتخابات با رأی مخفی انجام می شود.
- ۳ آیین نامه داخلی مجلس شرایط انتخاب کنندگان را تعیین می کند.
- ۴ کیفیت انتخابات را قانون معین می کند.

۵. طبق قانون اساسی و در جهت حق نمایندگی اقلیت های دینی، کدام گروه اقلیت دینی بیش از یک نماینده در مجلس دارد؟

- ۱ مسیحیان
- ۲ زرتشتیان
- ۳ مسیحیان ارمنی جنوب
- ۴ کلیمیان

۱: طبق اصل ۲۸ قانون اساسی، هرکس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست، برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد کند؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۲: وفق اصل ۲۲ قانون اساسی، حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۳: مقصود از «دولت» در صدر اصل ۲۱ قانون اساسی، دولت به معنای عام کلمه و حکومت است و نه صرف قوه مجریه و دولت به معنای خاص کلمه. ضمن آنکه مواردی که در اصل فوق به عنوان تکلیف حکومت اعم از قوای سه‌گانه، مطرح شده است، جنبه تمثیلی دارد و حصری نیستند؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۴: سلب تابعیت در نظام حقوقی ایران به استناد اصول ۴۱ و ۴۲ قانون اساسی فقط در دو حالت متصور است:

الف: خود فرد تقاضای ترک تابعیت کند.

ب: به تابعیت کشور دیگری درآید.

بنابراین غیر از این دو صورت، امکان سلب تابعیت به عنوان مجازات وجود ندارد؛ زیرا در قانون مجازات اسلامی پیش‌بینی نشده است و نیز با حذف ماده ۹۸۱ قانون مدنی در این خصوص نیز، سلب تابعیت به عنوان مجازات از سامانه حقوقی کشورمان رخت بر بست؛ بنابراین گزینه یک صحیح است.

۵: در ذیل اصل ۲۲ قانون اساسی از شورای نگهبان استفساریه‌ای به عمل آمده است که حیطة وظایف نهادهای پاسخ‌گو به استعلامات امنیتی و اخلاقی و... نامزدهای انتخابات را با توجه تام به حفظ حیثیت افراد، مشخص می‌کند. نظر شورا، حاکی از اهمیت حفظ عرض و آبروی افراد است و نهادهای مزبور نباید به جزمورد سؤال، آن هم فقط در حد پاسخ‌گویی، به شرح و تفصیل بپردازند؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۶: وفق اصل ۲۲ قانون اساسی، حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۷: مراسم عبادی در گزینه اول، حق سیاسی نیست و پاسخ درستی نیست، بلکه کامل‌ترین گزینه، حق تشکل به استناد اصل ۲۶ قانون اساسی و حق داشتن نماینده در مجلس شورای اسلامی به استناد اصل ۶۴ قانون اساسی است؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۴

پاسخنامه کوئیز شماره چهار.....

مقام رهبری

۱: به استناد ذیل اصل ۱۰۸ قانون اساسی، هرگونه وضع، تغییر و تجدیدنظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان در صلاحیت خود آنان (مجلس خبرگان رهبری) است؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۳: وفق اصول حاکم بر انتخابات مجلس و ریاست جمهوری و همه‌پرسی، مستقیم بودن رأی مردم تصریح شده است؛ اما انتخابات مجلس خبرگان رهبری از این تصریح برخوردار نیست؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۴: مجلس خبرگان رهبری براساس اصول ۱۰۷ و ۱۱۱ قانون اساسی، دو وظیفه عمده بر عهده دارد:

الف: انتخاب مقام رهبری

ب: نظارت بر شرایط مقام رهبری

۱. هرگاه رهبر از انجام وظایف قانونی خود ناتوان شود،

۲. یا فاقد یکی از شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم گردد،

۳. یا معلوم شود از آغاز فاقد بعضی از شرایط بوده است.

◀ عزل رهبر

بنابراین گزینه دو صحیح است.

۵: وفق اصل ۱۱۱ قانون اساسی، علاوه بر موارد فقدان رهبری (بهبواسطه عزل، استعفا یا فوت) هرگاه رهبر بر اثر بیماری یا حادثه دیگری موقتاً از انجام وظایف رهبری ناتوان شود در این مدت شورای موقت رهبری، وظایف او را عهده‌دار خواهد بود. نتیجه اینکه ممکن است شورای موقت رهبری در فرض وجود رهبر و داشتن مسئولیت توسط ایشان تشکیل شود و به طور موقت تا برطرف شدن بیماری یا حادثه‌ای که موقتاً رهبری را ناتوان کرده است به ایفای نقش بپردازد؛ بنابراین گزینه چهار صحیح است.

۱۶: وفق اصل ۱۱۱ قانون اساسی، ممکن است شورای موقت رهبری در فرض وجود رهبر و داشتن مسئولیت توسط ایشان تشکیل شود و به طور موقت تا برطرف شدن بیماری یا حادثه‌ای که موقتاً رهبری را ناتوان کرده است به ایفای نقش بپردازد؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

۵

پاسخنامه کوئیز شماره پنج قوه مقننه

۱. به استناد اصل ۶۸ قانون اساسی، در صورت عدم تشکیل مجلس جدید، مجلس سابق همچنان به کار خود ادامه خواهد داد. این موضوع، برآمده از همان دیدگاه حیثیتی قانون اساسی به مجلس است که کشور در هیچ زمانی نمی‌تواند بدون مجلس باشد؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۲. به موجب اصل ۶۳ قانون اساسی، انتخابات باید قبل از اتمام دوره قبل برگزار شود تا کشور در هیچ زمانی بدون مجلس نباشد. نگاه قانون اساسی به مجلس یک نگاه حیثیتی است؛ بنابراین کشور بدون مجلس شورای اسلامی که در واقع، تجلی بخش افکار عمومی است، قابل تصور نخواهد بود. مجلس تنها رکن نظام است که کشور نمی‌تواند بدون آن باشد؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۳. وفق اصل ۶۸ قانون اساسی، در شرایط جنگ و اشغال نظامی می‌توان با تحقق شروط ذیل، انتخابات را در تمام کشور یا نقاط درگیر جنگ یا تحت اشغال نظامی کشور برای مدت معینی متوقف کرد. این شرایط و ضوابط به نحو منضبطی در گراف پایین مشاهده می‌شود؛ بنابراین گزینه دو صحیح است.

شرایطی که انتخابات نقاط اشغال شده	۱. در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور
یا تمامی مملکت برای	۲. به پیشنهاد رئیس جمهور
مدت معینی متوقف	۳. تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان
می‌شود؛	۴. تأیید شورای نگهبان

۴. طبق اصل ۶۲ قانون اساسی، ویژگی رأی مردم در انتخابات مجلس شورای اسلامی، مستقیم و مخفی بودن است. همچنین، شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان و کیفیت انتخابات و محدوده حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان را قانون معین می‌کند؛ بنابراین گزینه سه صحیح است.

۵. وفق اصل ۶۴ قانون اساسی، تعداد نمایندگان اقلیت دینی مجلس شورای اسلامی به شرح پایین هستند؛ مسیحیان مجموعاً ۳ نماینده در مجلس دارند؛ بنابراین گزینه یک صحیح است.

تعداد نمایندگان اقلیت‌های دینی

• زرتشتیان: ۱ نفر	• کلیمیان: ۱ نفر
• مسیحیان آشوری و کلدانی: ۱ نفر	• مسیحیان ارمنی شمال: ۱ نفر
• مسیحیان ارمنی جنوب: ۱ نفر	

